

Οκτάβ Μιρμπώ

RAVACHOL

Το κεφάλι του ξέφυγε από τη γκιλοτίνα!

Οι δικαστές που τόλμησαν να πάρουν αυτήν την απόφαση, που έκλεισαν τα αυτιά τους στα ουρλιαχτά του θανάτου, φοβήθηκαν; Έτρεμαν άραγε πριν δολοφονήσουν έναν άνθρωπο που η μυστηριώδης εκδίκησή του δεν θα πεθάνει ολότελα μαζί του; Ή μήπως, πριν την ίδια την πράξη, που το τρομακτικό της δέος ακόμα τους κατατρέχει, άκουσαν την φωνή της ιδέας εκείνης που ατενίζει το μέλλον, της κυρίαρχης ιδέας που χαρίζει στην πράξη τον ειδικό χαρακτήρα της και την εξευγενίζει; Δεν το ξέρω. Κανείς δεν μπορεί να πει με σιγουριά τι συμβαίνει μες το μυαλό ενός δικαστή, ή ποιο υπέρτατο συμφέρον εξυπηρετεί όταν αποφασίζει για τη ζωή και τον θάνατο.

Το τρέμουλο των δικαστών δε συγκρίνεται με των δημοσιογράφων που τους κλείνουν το μάτι, τους απειλούν, τους καταριούνται. Ο Τύπος ήθελε αίμα. Όπως ακριβώς η χυδαία μεσαία τάξη, τα τυφλά ένστικτα της οποίας αντανακλούν, και τα απειλούμενα προνόμια της υπερασπίζονται, έτσι οι δημοσιογράφοι έτρεμαν. Όμως ο φόβος είναι κάτι άγριο. Και για να κερδίσει κάποιος λίγο κουράγιο, αρέσκεται να βάφει με χρώμα τη γλωμάδα του. Έτσι, πιστεύεται πως ο αχλός της νόμιμης σφαγής, ο ήχος της ακρωτηριασμένης σάρκας που πάλλεται στη γκιλοτίνα, μπορούν να αποσοβήσουν το αγωνιώδες τρίξιμο των δοντιών, τον καλπασμό των σφιγμών, και τις κραυγές που γιγαντώνονται και θεριεύουν μέρα με την μέρα, που ξεβράζει η κόλαση που απλώνεται στο υπογάστριο αυτής της κοινωνίας. Οι δημοσιογράφοι κάνουν λάθος. Υπάρχουν νεκροί που περπατούν ξανά, και ορισμένες κραυγές που δε σωπαίνουν. Και το κενό καλύπτεται με απεγνωσμένες αμφιβολίες.

Με τρομοκρατούν οι ανθρωποσφαγές, τα ερείπια, ο θάνατος. Αγαπώ τη ζωή, κι ότι ανήκει σ' αυτήν είναι ιερό για μένα. Γι αυτό θα μιλήσω για το αναρχικό ιδεώδες που καμιά μορφή κυβέρνησης δεν μπορεί να δημιουργήσει. Η αγάπη, η ομορφιά, η ειρήνη μεταξύ των ανθρώπων. Ο Ravachol δεν με τρομοκρατεί καθόλου. Είναι το αστροπελέκι πριν τον γαλήνιο ουρανό και τον ένδοξο ήλιο. Πίσω από το ταπεινό έργο των χεριών του χαμογελάει το όραμα του τόσο σεβαστού Κροπότκιν για την παγκόσμια αρμονία.

Τουλάχιστον η κοινωνία μας, δεν έχει δικαίωμα να παραπονιέται, μιας και από τα σπλάγχνα της γεννήθηκε ο Ravachol, διαρρηγνύοντας την μιζέρια και εκμαιεύοντας την επανάσταση.

Αυτό είναι όλο. Και γεννά ένα ερώτημα...

Ποιος είναι που, καθ' όλη την ατέρμονη πρόοδο των βασανιστηρίων και των σφαγών, που αποτέλεσε η ιστορία του ανθρώπινου γένους, αυτός που μοιράζει τον θάνατο, μεθοδικά, ανελέητα, ασταμάτητα; Οι κυβερνήσεις, οι θρησκείες, οι βιομηχανίες, τα στρατόπεδα καταναγκαστικής εργασίας, είναι όλα τους πνιγμένα στο αίμα. Οι φονιάδες είναι ντυμένοι τους νόμους τους, τις προσευχές τους, την πρόοδό τους. Μόλις πρόσφατα πάλι, ήταν οι αποκτηνωμένοι φονιάδες που μετέτρεψαν το Παρίσι σε σφαγείο για να καταπνίξουν την Κομμούνια. Ή οι απερίσκεπτες σφαγές, όπως στο Fourmies όπου τα σώματα αθώων γυναικών και μικρών παιδιών έγιναν οι στόχοι που πρωτοδοκιμάστηκαν οι βαλλιστικές επιδόσεις του οπλοπολυβόλου Lebel. Ή πάλι τα ορυχεία, όπου 50, 100 ή 500 φτωχοδιάβολοι εξοντώνονται, θάβονται ζωντανοί σε μια καταστροφική στιγμή, καταδικασμένοι να μην αντικρίσουν ξανά τις ηλιαχτίδες της μέρας. Και υπάρχουν επίσης οι τρομερές κατακτήσεις μακρινών χωρών, όπου ευτυχισμένα και ειρηνικά, άγνωστά μας φύλα, σπαράζουν κάτω από τη μπότα του ληστή που λεηλατεί τις ηπείρους, βιάζοντας τους ανθρώπους και τη γη τους, ο ίδιος δυτικός δουλέμπορος. Κάθε βήμα στην ιστορική πρόοδο, που γεννά πρόνοια, είναι βουτηγμένο στο αίμα. Κάθε στροφή των γραναζιών της κρατικής μηχανής, τσακίζει το σώμα των φτωχών. Και τα δάκρυα πλεονάζουν σ' αυτή την αδιάρρηκτη νύχτα του πόνου. Μπρος στην ατελείωτη διαδοχή των φόνων και των σφαγών, ποια είναι η στάση της κοινωνίας; Οι τοίχοι της τρέμουν, οι σκάλες της καταρρέουν.

Ζούμε σε άσκημους καιρούς. Η μιζέρια είναι μεγαλύτερη από ποτέ, μιας κι έχει γίνει πιο φανερή από πάντοτε, καθώς ποτέ δε βρέθηκε τόσο κοντά στη θεαματική σπατάλη του πλούτου και τη γη της επαγγελίας στην οποία της απαγορεύεται η είσοδος. Ποτέ πριν ο νόμος, που υπάρχει για να προστατεύει τις τράπεζες, δεν πίεζε τόσο σκληρά τους ώμους των φτωχών. Ο καπιταλισμός είναι ανίερος, και το οικονομικό σύστημα συντηρεί τις συνθήκες της αρχαίας σκλαβιάς. Στα μαγαζιά στοιβάζονται τόνοι ρούχων, ενώ υπάρχουν άνθρωποι που κυκλοφορούν ολόγυμνοι. Οι πλούσιοι συσσωρεύουν αδιάφορα φαγητό, ενώ άλλοι πεθαίνουν της πείνας έξω από τις πόρτες τους. Τα δάκρυα δεν εισακούγονται: οποτεδήποτε έστω μια, διαμαρτυρία ξεπερνά το κλαψιάρικο μουρμουρητό, τα πολυβόλα είναι γεμάτα και οι στρατοί σε ετοιμότητα.

Κι αυτό δεν είναι όλο.

Οι άνθρωποι δεν έχουν να μεριμνήσουν μόνο για την κοιλιά τους. Έχουν ολόκληρη ζωή να σκεφτούν. Οι πνευματική ευτυχία είναι εξίσου απαραίτητη με τη σωματική ικανοποίηση. Καθένας έχει δικαίωμα στην ομορφιά όσο και στο ψωμί. Στην πράξη όσους θα μπορούσαν να δώσουν τις υψηλότερες χαρές, τη ζωτική ομορφιά, τους ονομάζουν δημόσιους κίνδυνους, τους κυνηγούν σαν εγκληματίες, του καταδιώκουν επειδή είναι αναρχικοί, τους επιτίθενται σαν ζητιάνους. Είναι καταδικασμένοι σε μια μοναχική ζωή. Ένα απέραντο παραπέτασμα τους χωρίζει από τον κόσμο, από τον οποίο αντιμετωπίζονται σαν ένα απωθητικό θέαμα, από τον κόσμο που απλώνει γύρω του τη θριαμβευτική σημαία της ακατανίκητης ηλιθιότητας. Είμαστε μάρτυρες μιας

απίστευτης ιστορικής στιγμής: Στην εποχή μας, όπου πλεονάζουν οι μεγάλοι στοχαστές, το κοινό αίσθημα δεν υπήρξε ποτέ πιο υποβαθμισμένο, ούτε η άγνοια απολάμβανε ανάλογη ισχύ. Σίγουρα, αν η στιγμή που περνάμε είναι αισχρή, είναι ταυτόχρονα και σπουδαία: είναι η ώρα της λαϊκής εξέγερσης. Και η ώρα αυτή είναι γεμάτη αβεβαιότητα. Η υπομονή των αδικημένων και των καταπιεσμένων κράτησε αρκετά. Θέλουν να ζήσουν, θέλουν να ευχαριστηθούν, θέλουν το μερίδιό της ευτυχίας και της γαλήνης που τους αναλογεί. Ότι κι αν κάνουν οι άρχοντες, αντιδρώντας στους χειρότερους φόβους τους, δεν είναι σε θέση να αποτρέψουν την αναπόφευκτη τροπή των γεγονότων. Πλησιάζουμε σε μια αποφασιστική στιγμή της ανθρώπινης ιστορίας. Ο παλιός κόσμος καταρρέει υπό το βάρος των εγκλημάτων του, κι ανάβει μόνος του το φυτίλι της βόμβας που θα τον ανατινάξει. Μιας βόμβας που ο τρόμος που εμπνέει δεν οφείλεται ούτε στον δυναμίτη ούτε στην πυρίτιδα που ούτως ή άλλως δεν είναι τα συστατικά της. Δεν αποτελείται παρά από τη συμπάθεια και το ιδανικό. Δυο δυνάμεις εναντίον των οποίων δεν μπορούν να κάνουν τίποτα.